

<p>FIGYELEM!</p> <p>MINDEN FELADATOT NÉVVEL ÉS NEPTUN KÓDDAL ELLÁTOTT KÜLÖN LAPON KELL BEADNI!</p> <p>EZT A FELADATLAPOT IS BE KELL ADNI !</p>	<p>2023/2024</p> <p>Elektrodinamika gyakorlat 1.</p> <p>NZH 1, 2023. október 19.</p> <p>NEPTUN KÓD: .....</p> <p>NÉV: .....</p> <p>ÖSSZPONTSZÁM: ...../100</p>
---	--

1. Feladat (30 pont), Töltéseloszlás energiája: Adott egy végtelen hosszú R_1 sugarú tömör henger, valamint egy vele koncentrikus, szintén végtelen hosszú, R_2 sugarú hengerfelület. A hengerek forgástengelye a z koordinátatengely és a sugaruk $R_2 > R_1$. A belső hengeren egyenletes ρ_1 pozitív térfogati töltéssűrűség van. A külső hengerfelületen egyenletes $-\sigma_2$ negatív felületi töltéssűrűség helyezkedik el. A töltéselrendezés hosszegységre eső össztöltése zérus.

- (a) A töltésemlegességre vonatkozó feltétel felhasználásával adja meg a ρ_1 és σ_2 mennyiségek közötti kapcsolatot! **(4 pont)**
- (b) Határozza meg a ρ_1 térfogati töltéssűrűség által keltett $\mathbf{E}_1(r)$ térerősséget és a $\Phi_1(r)$ elektromos potenciált mindenhol a térben, a potenciál meghatározásához használja az $R_0 (> R_2)$ referencia pontot! Rajzolja fel a kapott függvényeket! **(7 pont)**
- (c) Határozza meg a $-\sigma_2$ felületi töltéssűrűség által keltett $\mathbf{E}_2(r)$ térerősséget és a $\Phi_2(r)$ elektromos potenciált mindenhol a térben, a potenciál meghatározásához használja az $R_0 (> R_2)$ referencia pontot! Rajzolja fel a kapott függvényeket! **(7 pont)**
- (d) Rajzolja fel a teljes térerősséget és a teljes potenciált! **(4 pont)**
- (e) A kapott eredmények alapján határozza meg a töltésrendszer hosszegységre eső W összenergiáját! **(8 pont)**

2 Feladat (20 pont), Tükörtlöltés: Adott egy földelt R sugarú fémgömb. A gömb centruma az origóban van. A gömböt az xy síkban körülveszi egy $3R$ sugarú λ lineáris töltéssűrűséget hordozó gyűrű. *Segítség:* A földelt R sugarú fémgömbtől $d > R$ távolságra lévő ponttöltés esetét órán megoldottuk, a tükörtlöltés nagysága $q' = -Rq/d$ és a tükörtlöltés távolsága a gömb középpontjától $d' = R^2/d$.

- (a) Tekintsen egy $d\phi$ infinitezimális szöghöz tartozó dq töltést és határozza meg a tükörtlöltés nagyságát és az origótól mért távolságát! **(4 pont)**
- (b) Most tekintse a teljes gyűrűt és határozza meg a tükörtlöltés λ' töltéssűrűségét! **(6 pont)**
- (c) Határozza meg a gyűrű és a tükörtlöltés által keltett elektromos potenciált a z -tengely mentén a gömbön kívül! **(5 pont)**
- (d) Határozza meg a gyűrű és a tükörtlöltés által keltett elektromos térerősség vektort a z -tengely mentén a gömbön kívül! **(5 pont)**

3. Feladat (20 pont), Laplace-egyenlet: A pozitív z -tengely mentén egy a oldalú négyzet keresztmetszetű félvégtelen földelt fémcső helyezkedik el az $x > 0$, $y > 0$ térrészben úgy, hogy a cső egyik oldala egybe esik a z -tengellyel. A csövet a $z = 0$ -ban a többi oldaltól elszigetelve egy fémlappal lezárjuk, amire V_0 potenciált kapcsolunk.

- (a) Készítsen ábrát az elrendezésekről a koordináta tengelyek és a méretek feltüntetésével! (**2 pont**)
  - (b) Írja fel a potenciálra vonatkozó határfeltételeket! (**3 pont**)
  - (c) A határfeltételek felhasználásával adja meg a szétválasztott Laplace-egyenlet, tetszőleges $V_0(x, y)$ -t kielégítő általános megoldását! (**5 pont**)
  - (d) Határozza meg az általános megoldásban szereplő kifejtési együtthatók értékét a fent megadott elrendezésre vonatkozóan! (**5 pont**)
  - (e) Adja meg az elektromos térerősség vektort a cső középvonala mentén! (**5 pont**)
-

4. Feladat (30 pont), Multipólus sorfejtés: Adott egy R sugarú gömb a következő térfogati töltéssűrűséggel:

$$\rho(r, \phi) = \rho_0 \frac{R^2 - 3r^2}{r^2} \sin(\phi)$$

- (a) Határozza meg a gömb össztöltését! (**5 pont**)
  - (b) Határozza meg a gömb dipól momentum vektorát (**8 pont**)
  - (c) Határozza meg a gömb kvadrupól momentum mátrixát (**12 pont**)
  - (d) Adja meg a gömb közelítő potenciálját kvadrupól rendig Descartes és gömbi koordináta-rendszerben! (**5 pont**)
-